HAKKARİ

30

Yüzölçümü: 9521 km2.
Nüfusu: 154.467
İlçeleri: Beytüşşebap, Şemdinli, Yüksekova, Uludere, Çukurca.
Köy sayısı: 139
Doktor sayısı: 13
Hastane yatak sayısı: 60
Okur-yazar oranı: % 43
Otomatik telefon kodu: 0611

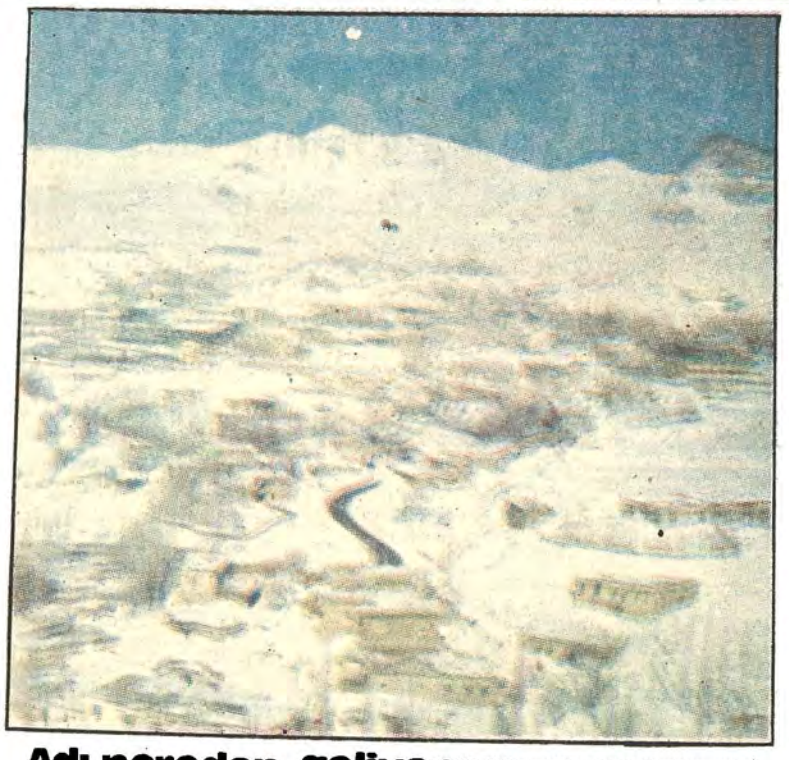

Dört mevsimi bir arada görmek mümkündür

Sarp kayalıkları, buzulları, erişilmesi imkânsız dorukları ve doğanın vahşi güzellikleriyle süslenmiş bir yurt köşemizdir Hakkari.

Bazen uzunluğu dört kilometreye kadar varan tarih öncesi dönemlerden kalma buzulların bitiminde, tomurcuklanmış ağaçlara, rengârenk dağ çiçeklerine rastlanan Hakkari'de dört mevsimi bir arada görmek mümkündür.

Hakkari'nin heybetli ve bakire doğal güzelliklerini, kınalı keklikler, dağ keçileri, tavşanlar tamamlamaktadır.

Zorlu doğa koşulları ile mücadele ede ede çelikleşmiş insanlar yaşar Hakkari'de. Bu çelik bedenlerin içinde duygusal, şair ruhlu Anadolu köylüsünü bulursunuz. Hakkari'nin suskun insanını konuşturan öyküler, destanlar anlatırlar size. Uzun uzun dağlar üstüne, çaylar, köprüler üstüne, gelinler, güveyler üstüne, yiğitler, kahramanlar üstüne. Gülpınar'dan Koçkıran dağlarına, Çuğ dağından Karadağ'a, Sünbül dağlarından Cilo'lara uzanıp Hakkari'yi bu dağlarla anlatırlar size, Hakkari'yi bu dağlarla sevdirirler size.

Hakkari, her bakımdan geri kalmış bir yöremizdir. Bu unutulmuş yurt köşemiz son yıllarda gelişme yolunda önemli adımlar atmaya başlamıştır. Yüzyıllar boyunca nice yiğitleri, gelinlik çağında genç kızları yutmuş, geride gözü yaşlı insanlar bırakmış, kış aylarının korkulu Zapsuyu, gazetemiz tarafınc'an köprüye kavuşturulmuştu.

Adı nereden geliyor

Osmanlılar bu toprakları ellerine geçirdiklerinde burada Hakkâriye Beyleri yaşamaktaydı. Yavuz Sultan Selim, Hakkâriye beylerine hak tanıdı ve Osmanlı Devleti adına bu toprakları yönetmelerini buyurdu. O tarihten sonra tam 127 yıl süre ile Hakkâriye beyleri bu toprakları yönettiler. Bu sürenin içinde yedi Hakkâriye beyi gelip geçti. osmanlılar bu yöreyi bu hanedan ailesinin adıyla anmaya ve Hakkâriye demeye başlamışlardı. Aradan geçen yüzyıllar içinde halkın dilinde Hakkâriye adı, Hakkâri şeklini aldı.

Kentlerimizin tarihçesi bir kültür hizmeti olarak GARANTİ BANKASI'nca hazırlanmıştır .

Nasıl Gidilir

Hakkari'ye sadece karayolu ile ulaşılabilir. Kara bağlantısı olarak Hakkari-Van devlet yolu vardır. Yolun 210 kilometresi asfalttır. Yollar kışın yağan aşırı kara rağmen açık tutulmaktadır. Ancak Suvari Hâlil geçidi kar ve çığ tehlikesi nedeniyle kış aylarında genellikle kapanmaktadır. Bu nedenle Hakkari'den Uludere ve Beytüşşebap ilçelerine ancak Cizre yolu üzerinden ulaşılabilmektedir. Hakkari'nin İstanbul'a uzaklığı 1884 kilometre, Ankara'ya 1446 ve Adana'ya ise 1118 kilometredir.

Sizlere hizmet vermekten mutluyuz

ANADOLU BANKASI
Hazine Bankası

Politik Kimliği

1950
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % %.2

Partiler	Aldığı oy
CHP	12.384

1954
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 77.8

Partiler	Aldığı oy
CHP	4.289
DP	9.801
Bağımsızlar	3.929

1957
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 76.1

Partiler	Aldığı oy
CHP	5.907
DP	13.068
HP	294

1961
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 82.0

Partiler	Aldığı oy
AP	667
CHP	8.846
YTP	5.426
Bağımsızlar	6.491

1965
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 81.2

Partiler	
AP	1.373
CHP	9.338
CKMP	205
MP	253
YTP	13.710

1969
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 74.6

Partiler	Aldığı oy
AP	7.750
CHP	9.467
CGP	10.339
MHP	68
TİP	154
YTP	65

1973
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 79.9

Partiler	Aldığı oy
AP	10.612
CHP	11.373
CGP	1.237
DP	8.252
MSP	687

1977
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 80.0

Partiler	Aldığı oy
AP	17.336
CHP	14.577
CGP	261
DP	346
MSP	7.372
Bağımsızlar	49

Hakkâri Anayasa Halk Oylaması Sonuçları

Yıl: 1961

Kabul	Red
% 93	% 7

Yıl: 1982

Kabul	Red
% 82.7	% 17.3

HAKKARİ VALİSİ: ERDOĞAN ATASOY

«TRT YAYINLARININ İYİ İZLENEBİLMESİ İÇİN ÖNLEM ALINMALI»

YURDUMUZUN doğal güzellikleri ve çok ilginç manzaraları ile dikkati çeken Hakkari ilinin merkez ilçe ile birlikte altı ilçesi mevcuttur. İlimiz Irak ve İran ile komşudur. Ekonomi ve halkın geçimi tarıma özellikle hayvancılığa dayanmaktadır. Geniş mera ve yaylalar hayvancılığa imkân sağlamaktadır. Hakkari ili toplam alanının yüzde 1'inde tarım yapılabilmekte, yüzde 27'sinde ise ancak yaz aylarında istifade edilebilen yüksek yaylalardır. Arazinin yüzde 67'si ise hiçbir işe yaramamaktadır. İlin toplam yüzölçümü 9.521 km2'dir. Devlet ve il yolundan yararlanan köy sayısı 69'dur. 684 yerleşme ünitesinden 180 adedine yol hizmeti götürülememiştir. 504 yerleşme ünitesine YSE'ce yol hizmeti götürülmüştür. 457 yerleşme ünitesine YSE'ce içme suyu götürülmüş olup 161 üniteye bu hizmet götürülememiştir. 618 yerleşme ünitesinden sadece 32'sine haberleşme hizmeti (Telefon) götürülebilmiştir.

İlimizin sağlık hizmetleri son yıllarda atanan doktor ve sağlık personeli ile etkin bir hale getirilmiştir. İlimizde sekiz sağlık ocağı ile 31 sağlık evi halkımızın hizmetinde bulunmaktadır.

Eğitim alanında öğretmen açığı sorunu 12 Eylül'den sonra ortadan kaldırılmıştır. 1982 yılında ilimizde Endüstri Meslek Lisesi hizmete açılmıştır. İmam Hatip Lisesi modern binasında eğitim ve öğretime başlamıştır. Bu alanda birçok tesisler, modern okullar tamamlanmış, hizmete girmiş bulunmaktadır. İlimizde üç adet yatılı bölge okulu faal olup üç tanesinin de yapımı sürdürülmektedir.

Okuma-yazma oranı yüzde 43'dür. Okuma-yazma kursları başarı ile devam etmektedir. İki yıl içinde 14.000 yurttaş okuma-yazma kurslarından mezun olmuştur. 618 yerleşme biriminden 213'ünde okul mevcuttur.

Okul olmayan 405 yerleşme biriminden nüfusu 250 ve daha fazla olan ve okul yapılması gerekli yerleşme birimi sayısı 43'dür. Diğer yerleşme birimlerinde okul çağındaki çocuklar bölge okullarına alınmaktadır.

Memur konutları sorunu süratle çözümlenmekte ve yeni yatırımlar devam etmektedir. İhtiyacın yüzde 20'si karşılanabilmiştir.

İlimiz ilçe ve kasaba belediyeleri imar hizmetleri yönünden yetersizdir. Mâli imkânları çok zayıf olan belediyeler halkın medeni ve müşterek ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalmaktadır. Bu da göstermektedir ki, devlet yardımına ihtiyaç büyüktür.

Halk yönünden de konut açığı vardır. Sosyal ve halk konutları yapımına hız verilmelidir. Belediyelerin yol, kanalizasyon, su, elektrik, kanalizasyon, araç-gereç, sosyal tesisler konularına devletçe gerekli destek sağlanmalıdır.

Tarım ve hayvan ürünlerini değerlendirme ilimizin en önemli konusudur. Hayvancılık tek geçim kaynağı olduğundan hayvan ürünlerini değerlendirme ve pazarlamak için il özel idare ve il belediyelerince birlik tesis olunmuştur.

Anılan mahallî idareler birliğine devletçe her türlü destek ve yardım yapılmaktadır.

Yün ipliği ve halıcılık tesisleri kurulması ve komşu ülkelere hayvan, et, ihracı planlanmıştır. Yıllar evvel Devlet Planlama Teşkilatı tarafından tüm ilçelerde yapılan halıcılık atölyeleri bu suretle işler hale getirilecektir. Hayvancılıktan başka geçim imkânı olmayan yöre halkına başka imkânlar sağlanmaktadır.

Geçen yıl başlatılan Antep fıstığı aşılama çalışmaları etkin ve yaygın hale getirilmelidir. Yörede yabani 5 milyon bıttım ağacı mevcuttur.

İpek böcekçiliği, tatlı su balığı üretimi, çalışmaları geliştirilmelidir.

Yüksekova ilçesinde 1974 yılında temeli atılan Et Kombinası ivedilikle bitirilmelidir. Yine aynı ilçede bulunan süt işleme tesisleri üreticiye hizmet edebilecek kapasiteye çıkarılmalıdır.

Yüksekova ilçesinin sınırları içindeki 24.000 hektar alandaki Nehil Ovası tarıma kazandırılmalı buğday ve pancar ekimine imkân sağlanmalıdır.

Enerji nakil hatları vilayetimizin bütün ilçelerine ve belediyelerine, merkez köylerine süratle ulaştırılmalıdır.

Uludere, Beytüşşebap ve Çukurca ilçelerinin Dağlıca ve Geçitli bucaklarının yol sorunu Karayolları Teşkilâtı'nca süratle çözümlenmelidir. İlimiz YSE Teşkilâtı ilçede bakım evleri ve yeterli personel, araç ve gereç ile takviye edilmelidir.

1983 yılında YSE Teşkilâtı'nın modern hizmet binası ile atölyelerimizin bitirilmesi Yüksekova Bakımevi'nin tamamlanması planlanmıştır. İl özel idaresi tarafından yaptırılmakta olan biriket atölyesi yöre halkının en büyük ihtiyacına cevap verecektir.

İnşaat malzemesi olarak kullanılan biriket büyük zorluklarla Van'dan getirilmektedir. 20 milyon liraya mal olan bu tesis yakında hizmete girecektir.

12 Eylül 1980'den sonra ilimizin eğitim, ulaşım, sağlık, enerji, haberleşme, tarım vesair sorunlarına büyük ölçüde önem verilmiş bu konularda önemli hizmet ve yatırımlar hızla sürdürülmektedir.

Devlet teşkilâtında eksiği görülen doktor, sağlık personeli, teknik eleman, öğretmen ihtiyaçları büyük ölçüde karşılanmıştır.

İlimizin en önemli sorunlarından birisi de radyo ve televizyonun rahat dinlenememesi ve seyredilememesidir. Hatta Uludere, Beytüşşebap, Çukurca ilçeleri ile ilimize bağlı birçok köyde radyo yayını alınamamaktadır. Komşu ülkelerin radyo ve televizyonları dinlenmektedir.

Hakkarimiz'i bir kez daha Türkiyemiz'e tanıtmak için gazetenizin giriştiği bu faaliyetten dolayı emeği geçeni kutlar, Hakkarililer adına teşekkür eder, şükranlarımı sunarım.

HAKKARİ BELEDİYE BAŞKANI: MEHMET ÇETİN

«DAHA İYİ HİZMET İÇİN ÇALIŞIYORUZ»

BELEDİYEMİZİN bugün içinde bulunduğu koşulları gözönünde bulundurularak, halkımızın refahı için hizmet götürme heyecanı içinde belediye olarak çalışmalarımızı her geçen gün daha yoğun ve verimli bir biçimde sürdürmek, Belde'ye sunduğumuz hizmetlerin grafiğinde devamlı bir yükselme olacağını söylemek, belediyemiz açısından gerçeğin ifadesidir.

Belde halkının, Belediyemizin çalışmalarını desteklemek ve Belediye'ye sahip çıkma doğrultusunda, gösterdiği ilgi ve yakınlık her geçen gün gözle görülür biçimde artmaktadır.

Her şeyin en iyisini, en mükemmelini yapabileceğimizin iddiasında değiliz, ancak mevcut imkânları en iyi bir şekilde ve halkımıza en yararlı biçimde kullanmaya çalışacağız.

Belediye yöneticileri olarak bugün Beldemiz'in tüm sorunlarını ve yerel hizmetlerin halkımıza yeterince götürememenin belde halkına verdiği sıkıntıları yakından biliyoruz. Bu sorunların tümünün üzerine aynı anda gitmenin hiçbir sorunu yeterince çözemeyeceğini ve böyle bir davranışın yel değirmenleri ile savaştan farksız bir çaba olacağının bilincindeyiz. Bu nedenledir ki belde sorunlarının geleceğe dönük olarak ve belirli bir planlama anlayışı içinde ele alıp, çözmeye çalışılacaktır.

Kendi belediyemizin ve ülkemizdeki diğer tüm belediyelerin yaşadığı sorunlar bir gerçek olarak ortadadır. Ne yapalım, elimizdeki imkânlar bu kadar demek suretiyle kendimizi sorumluluktan kurtarmak kolay bir yoldur. Bu tür tavır halkımızın çekmekte olduğu sıkıntıları bir kadermiş gibi kabul etmek demektir. Ne bir belediye yöneticisi olarak, ne de halkımız böyle bir kaderi kabullenme ve rıza göstermek niyetinde değildir. Esasen halkımıza bu tür düşünce reva da görülemez.

İlimizin gelişmesini ve Belde halkının refah içinde yaşamasını sağlamak düşünecesi ile hareket edilerek, gerçekleştirilmesi ön plana alınan yatırımlar:

ŞEHİR KANALİZASYONU:

İlimizin şehir kanalizasyonu şebekesine ait tatbikat projeleri 1978 yılında onaylanmıştır. İller Bankası Genel Müdürlüğü'nce tesisin ihalesi Simel Şirketine yapılmış olup, tesisin yapımı için avans olarak 7 milyon lira Şimel Şirketi'ne ödeme yapılmıştır. İller Bankası Genel Müdürlüğü'nce tesisin 1980 yılında tekrar ihale edilmesi için 200 milyon lira ödenek ayrılmıştır. Söz konusu tesis Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilâtı'nca 1981 yılı programından çıkarılarak, tekrar 1982 yılı programına 800 mkilyon lira ödenekle bırakılmıştır. 1983 yılında tesise başlanılması için gerekli çalışmalar yapılacaktır

ŞEHİR İÇME SUYU:

İlimizin en büyük sorununu içme suyu teşkil etmekte. İller Bankası Genel Müdürlüğü'nce içme suyunun getirilmesi işine devam edilmektedir. Ancak bugüne kadar iş sonuçlandırılmamıştır. Şehir içme suyunun faaliyete geçmesi için 1983 yılında projedeki bazı kısımların değiştirilmesi gerekmekte ve bu konuda çalışmalar yapılmaktadır.

Belediyemizce bu güne kadar bazı imkansızlıklar nedeniyle, çocuk bahçeleri kurulmamıştır. 1983 yılında ilimizde küçük çapta olsa dahil çocuk bahçelerinin kurulması için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

ŞEHİR İÇİ ASFALTLANMASI:

İlimizin şehir içi asfaltlanması ilk olarak 1982 yılı içinde belediyemizin bütçesinden 2.000.000 TL. Karayolları Genel Müdürlüğü'ne ödenerek, Bölge Müdürlüğü ile yapılan çalışmalar sonucu yapılmıştır.

Yapılan asfaltlamasının tekrar yenilenmesi ve tüm şehir içinin asfaltlanması için 1983 yılında gerekli çalışmalar yapılacaktır.

TOPLU TAŞIMACILIKTA KULLANILAN ARAÇ:

Belediyemizin kurulalı günden bu yana kadar toplu taşımacılıkta kullanmak üzere herhangi bir aracı bulunmamaktaydı. Sorunun çözümlenmesi için mevcut imkânlarla iki adet 20 kişilik otobüs alınmış ve toplu taşımacılıkta kullanılmaktadır. İhtiyacın yeteri derecede giderilmesi için 1983 yılında gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Protokol

Vali : **Erdoğan Atasoy**
Sıkıyönetim Komutan Yardımcısı : **Albay Turhan Bedirhan**
Belediye Başkanı: **Mirza Mehmet Çetin**

Vergi Rekortmenleri

Şükrü Çallı	:2.987.000.- TL.
Salih Gezer	:2.833.000.- "
Seyfettin Gültekin	:1.540.000.- "
Sami Çetin	:1.240.000.- "
Mustafa Ümit	:1.088.000.- "

İLÇELERİNİ TANIYALIM

MERKEZ

Hakkari il merkezi, Zap vadisinin hemen yanında yükselen küçük bir yaylada kuruludur. Merkez ilçenin nüfusu 38 bin 534 kişidir...

Merkez ilçeye 45 kilometre uzaklıktaki Gevaruk vadisinde bulunan ve ilk insanlara ait olduğu belirlenen kayalara çizili hayvan figürleri, ilçenin en önemli tarihî eserleridir.

YÜKSEKOVA

Denizden yüksekliği 2 bin metreyi aşan Gevar ovasında kurulu olan ilçe, il merkezinden daha kalabalık bir nüfusa sahiptir. 1980 sayımına göre, toplam nüfusu 45 bin 12 olan nüfu ilçe merkezinde yüzde 95'lik bir artış göstermiştir.

Ilçe ekonomisi hayvancılığa dayanır. Devlet girişimi ile kurulan et ve süt mamulleri işleme tesisleri, hayvancılığın gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Yüksekova'nın il merkezine uzaklığı 72 kilometredir.

ŞEMDİNLİ

Il merkezine uzaklığı 123 kilometre olan ilçe, İran ve Irak'a sınırdır. Yurdumuzun güneydoğudaki en uç noktasını oluşturan ilçe, tütün ve balıyla ünlüdür.

1980 sayımına göre, ilçe nüfusu 17 bin 458 kişidir.

BEYTÜŞŞEBAT

Hakkari il merkezine 105 kilometre uzaklıktaki Beytüşşebap, ünlü Süvari Halil Geçidi'nin çığ tehlikesi ve kar yüzünden 4 ay kapalı kalması nedeniyle, kış aylarında ulaşıma kapalıdır. 1980 sayımına göre, ilçe nüfusu 19 bin 33'dür.

ULUDERE

Hakkari il merkezine en uzak olan ilçedir. 1980 sayımına göre, nüfusu 18 bin 976 kişidir. İlçede başlıca ekonomik faaliyet alanı bağcılıktır. Ancak, ulaşım yetersizliği nedeniyle yetiştirilen üzümler, değerlendirilememektedir. Uludere ilçesi de Süvari Halil Geçidi nedeniyle kapandığı için, kış aylarında ulaşıma kapalıdır

ÇUKURCA

Hakkari il merkezine uzaklığı, 72 kilometre olan ilçe nüfusu, 1980 sayımına göre, 16 bin 450 kişidir.

İlçenin ekonomik yaşamı, prinç ekimine dayanır. Yılda yaklaşık 300 ton pirinç üretilmektedir.

Sağlık Hizmetleri

Yörede sağlık hizmetleri yeterince gelişmemiştir. Sadece il merkezinde 50 yataklı bir devlet hastanesi vardır. Yüksekova ilçesinde de 10 yataklı bir sağlık merkezi bulunmaktadır. Ayrıca toplam sekiz adet sağlık ocağı, 32 adet sağlık evi ve iki dispanser bulunmaktadır.

Nüfus

Yörede çok hızlı bir nüfus artışı vardır. 1980 yılı sayımına göre, nüfus artış hızı yüzde 23'dür.

Kilometrekareye ortalama 16 kişinin düştüğü Hakkari'nin toplam nüfusu 154 bin 467 kişidir. Nüfusun yerleşim birimlerine göre dağılımı ise, kırsal kesimde yoğunluk kazanmaktadır.

HAKKARİ FOLKLORU ÇEŞİTLİLİK GÖSTERİR

HEYBETLİ dağları, geçit vermez suları ve mertlikten yana öyküleri ile bir başkadır Hakkâri... Eteklerinde meşe, yüksek kesimlerinde ardıç ağaçlarına rastlanan görkemli dağlar, Güneydoğu Torosların son uçlarıdır. Yani Hakkâri dağlarıdır. Bu dağların da en görkemlisi Cilo dağıdır.

Yüksek yaylalarındaki otlaklarında yazın kurulan çadırlar, yüz yıllardan beri süregelen geleneklerin âdeta bir uzantısı biçimindedir. Yerleşik düzene geçmiş aşiretlerin, az da olsa göçerlerine buralarda rastlamak olasıdır. Yörenin eşsiz otlaklarından yararlanan halk, hayvancılıkla uğraşır. Diyarbakır, Siirt dolaylarından gelen diğer göçerler, doğadan yararlanmaya çalışırlar...

Hakkâri halkının öteden beri sürdürdüğü "Zoma Yaşantısı" mayıs ayının ilk haftalarında başlar. 15 Kasım'da sona erer. Ortalama 6.5 ay süren bu zoma hayatı "Bahar zoması", "Yaz zoması" ve "Güz zoması" olmak üzere üç devreye ayrılmaktadır

Bahar zoması yani bahar yaylası, mayıs ayının ilk günlerinden haziran ayının ilk günlerine kadar sürmektedir. Esas yaylalara bu dönemde çıkılmamaktadır. Köye yakın derin tabanlı vadilerde bu bahar yaylası kurulduğu gün, türküler söylenir, oyunlar oynanır. İlk yaylaya çıkış kutlanır. Bu yaylada hayvanlardan elde edilen sütlerden peynir yapılır.

Yaz zomasının bir diğer adı ile Yaz yaylası, haziran avı içinde başlayan bir ikinci göç ile kurulur. İki veya üç ay süren bu yaz yaylasında göçebe yaşamın tüm özellikleri görülür. Havaların ısınması ve buzların yer yer çözülmesi ile sarp dağların eteklerinde yemyeşil yaylalar uzanır... Yaz yaylasına köyün tüm fertleri katılmaktadır. Tarıma elverişli olan kentlerde aile fertlerinden bazıları ile yaşlıların yaylalara çıkmadıkları olur. Köy yakınlarına yayla kuranlar ise gündüzleri evlerinde çalışır geceleri yaylalara çıkarlar. Burada aile fertleri geçimlerini tamamen hayvan ve hayvan ürünlerinden karşılamaktadırlar.

Keçi kılından yapılmış su geçirmez çadırlar büyüklü küçüklüdür. Bu çadırlar üçbeş kişilik olduğu gibi, kırkelli kişiyi barındıracak büyüklükte de olabilmektedir.

Yayla dönemlerinde kadının görevi oldukça ağır olmaktadır. Yağ, yoğurt yapımı, koyun sağımı, peynir gibi evin tüm işlerini kadın görmektedir. Erkek bu dönemde kadına oranla daha rahat bir yaşam sürer. Erkeğin yaz yaylasındaki görevi, hayvansal ürünlerin nakil ve satışı, koyunların otlatılması, ot biçmek gibi görevler olarak sıralanabilmektedir.

Yörede, "Kuzu kırpma" geleneksel bir biçimde yüzyıllardan beri süregelmektedir. Kuzu kırpma bir bayram neşesi içinde yapılmaktadır. Yaz yaylası, yayla dönemleri içinde, en hareketli yayla dönemidir.

Güz zoması, yayla döneminin sonuna rastlamaktadır. Yüksek yaylalara yağmur düşmeye başlar. Halk artık yeşilliklerden, soğuk su kaynakları çevresinden yavaş yavaş uzaklaşmak zorunda kalır. Güz yaylaları köy civarında, derin vadi tabanlarına kurulur. Eylül başından kasım ortalarına kadar sürer. Sonbahar yaylası, diğer dönemlerdeki yaylaların canlılıklarından uzaktır. Bu devrede kışlık yoğurt yapılır. Halk bu dönemdeki yaşamında tüm hazırlıklarını tamamlar ve köylerine dönerler.

Avcılık yörede önemli bir ihtiyaca cevap verdiği gibi, oldukça zevkli bir uğraşıdır. Ayı, varsak, tilki, kurt ile boynuzları bir geyiğin boynuzları kadar gelişmiş bulunan yaban keçilerini dağ kesimlerinde avlamak mümkündür. Aşağı sazlıklarda ise, halkın "Hınzır" diye adlandırdığı yaban domuzu avlanmaktadır.

Otlu peyniri oldukça ünlüdür. Doğu'da en güzel otlu peynirin Hakkari'de yapıldığı söylenmektedir. Yörede yetişen bir otla peynir aylarca toprak altında bekletilerek yapılmaktadır. Rokfor peynirini andıran bu peynir, şifalı ve kokulu otu ile eşsiz bir halk mutfağı ürününü teşkil eder.

Şemdinli ormanlarının balı ekim alanlarının tütünü, dünyaya ün salmış bir başka ürünler olarak tanımlanmaktadır. Osmanlı döneminde Sultan Abdulhamit'e yollanan en güzel ve en kokulu tütünün Şemdinli'den gönderildiği söylenmektedir.

Yazların kısa kışların uzun geçtiği yörede, genç kız ve kadınların ördüğü kilim heybe gibi çeşitli el sanatları ürünleri gerek renk ve gerekse motif açısından görülmeye değer niteliktedir. Boncuk işlemeli kadın kemerleri bir başka renk ve görünüm sağlar...

Yöre halkı doğa ile amansızca mücadele verir. İlin en önemli sularını teşkil eden Zap ve Habur sularının yatakları çok dar ve derindir. Kışın bu sular, dağlarla birlikte geçit vermez... Kışlar çok soğuktur. Yörede "Erken gelir, geç gider" diye tanımlanır. Kışın yağışlar çoğunlukla kar biçiminde düşer. Yağan kar, kalın bir örtü oluşturarak ulaşımı engeller. Kışın köylerde bağlantı çoğu zaman kesilir. Bu dönemlerde, atların çektiği kızaklar en uygun ulaşım aracını oluşturur...

Zap suyu vadisinin sağ kıyısına açılan Katrama çayının kuzeyindeki eğimli bir düzlükte kurulan kentin eski evlerinin damı düz ve topraktır. Duvarları ise kerpiçtendir.

OYUNLAR

Sosyal hayatın gereksinimleri ve kuralları ile iller sınırlandırılırken, gelenek ve göreneklerle birlikte oyunları bu sınır içinde belirlemek mümkün değildir.

Folklor ürünlerinden birini teşkil eden halk oyunları, Hakkari'nin Van ili sınırlarına yakın olan yerlerde ağırlığını hissettirir. Halk oyunları özellikle bölgelerin coğrafi, sosyal, ekonomik yapısının özelliklerini taşıdığı bir gerçektir. Dağlar arasına sıkışmış, konma merkezlerinden uzak, ulaşım olanakları güç bir bölgede gelişen halk kültürü ürünü veya onun birimi olan halk oyunları, ovalarda gelişen halk oyunları ile arasında müzik, ritm olarak belirgin farklılıklar göze çarpmaktadır.

Hakkâri oyunları diğer halaylarda olduğu gibi davulzurna ile oynanmaktadır. Yanlız sazlar ve sözlerle oynanan oyun türlerine de rastlanmaktadır.

Yörenin giyim, kuşamı, efsane ve türküleri oldukça zengindir. Hayvancılığı, ulaşım güçlüklerini, kışı konu alan türküler bölgenin folkloruna özellik katmaktadır.

"Zerzeyno, bablekan, hürcemant, kutki, kanilberkani, şerre, lepoli" adlı oyunlar yörenin en sevilen oyunları arasında yer almaktadır.

GİYSİLER

Halk Oyunları Yöneticisi Remzi Urgun'un giysiler konusundaki araştırması şöyledir:

Kadın başında "Kesirevan" bulunur. Başa bağlanır. Poşunun benzeri bir ipeklidir fino veya fes kırmızı çuhadan yapılır. Etrafı floşla çevrilidir. Buruna takılan gümüş süse "Hızma" adı verilir. Ekonomik güce göre değişir. Altın takanlarda olur. Yörede hemen hemen herkes salkımlı küpe takar. Gerdanlıklar vardır. Ayrıca gümüş veya altın tokalı bele takılan bir nevi kemer de vardır. Hemen hemen tüm genç kızlar "Mehmer" denilen kırmızı, sarı, yeşil mavi, turuncu gibi renklerden oluşan kadife giyerler. Önleri açık olur. Kadifenin altına sim'li ipekli bir "kras" entari giyilmektedir. Bunun da önü açıktır.

Bunların altına ufak çeşitli önleri kapalı, renkleri daha çok beyaz, sarı, yeşilimsi veya pembe olan gömlekler giyilir. Altta, dizden aşağı kapalı lastikli şalvar vardır. Çoraplar desenli ve yündür. Kızlar kollarına bilezik takarlar. Ayaklarında ise çarık ve "Reşik" vardır.

Erkekler şal-şepik- "Şalvar-ceket" giyer. Samur kürk, bellerinde alaca kuşak, kuşağa bir hançer takanlar ekonomik duruma göre değişmektedir.

Erkek başlıkları genellikle keçeden olur. Üzerinde ikişer renkli camadani bulunur. Gömlek, siyah veya renklidir. Yaka dik ve kapalıdır. Siyah gömlek bölgenin ekonomik yapısına uygun olarak, pamuk bezinden yapılır. Belde kuşak vardır. Yerel bir dokumadır. Yumuşak ve ince yünden ev tezgâhlarında dokunur. Şal-Şepik de yörede dokunur. Kıldan yapılır. Elle kodokunur. Hakiki rengi beyaz ve mavidir. Diğer renkler isteğe göre yapılır.

Gezilecek yerler

PARK KALE:
İl merkezinde, Hakkari'yi kuşbakışı seyretmek isteyenlerin çıktıkları Park Kale'de eski kale kalıntıları ve sarnıçlar vardır.

KAYA RESİMLERİ MERKEZİ
Cilo ve Sat dağlarının Gevaruk vâdisinde sarp kıyılara çizilmiş resimler, bu bölgede mağara insanlarının yaşadıklarını ortaya çıkartmıştır.

NASTURİ KİLİSESİ
Kayaların oyulmasından oluşmuş içinde çarşının yeraldığı ilginç bir yerdir.

MELİKESAT CAMİİ ve MEYDAN MEDRESESİ
Selçuklu mimarisini yaşatan örneklerdir. Yıllarca içinde Türkçe, Arapça, Farsça ve Fransızca eğitim yapılan Meydan Medresesi, son yıllarda restore edilmiştir.

GÜLEREŞ BABA TÜRBESİ
Oğul deresindedir. Yöre sakinlerince kutsal sayılmaktadır.

iklimi

Denizden yüksekliği 1700 metre olan Hakkâri'de kara iklimi egemendir. Yazları sıcak ve kurak, kışları ise, bol kar yağışlı geçer. Son beş yıllık sıcaklık ölçümleri ortalaması, 9.9 derecedir. Hakkâri'de bugüne dek kaydedilen en yüksek hava sıcaklığı, 37.4, en düşük hava sıcaklığı ise, sıfırın altında 32 derece olmuştur. Yıl içinde ısının sıfırın altında olduğu gün sayısı 120'yi bulur.

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK
"IKINCI ADRESINIZ"

Berrak yeşil akan Zap Suyu Vadisi'nin doğa güzelliklerini sergileyen bu güzel sınır ilimiz, bilhassa yurt ekonomisine hayvancılık bakımından katkıda bulunmaktadır.
Türk Ticaret Bankası, çevredeki şubeleri vasıtası ile yöre halkına hizmet vermekten mutludur.

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK
"IKINCI ADRESINIZ"

Kentin tarihi

TÜRKİYE GARANTİ BANKASI Sunar

HAKKARİ'nin tarihi Urartular'a kadar dayanmaktadır. Daha sonraları bu topraklarda Babil ve Asur uygarlıkları da hüküm sürdü. Milâttan önce VI. yüzyılın başlarında Babillerin yerini alan Medlerin bu yöreye hâkim oldukları görüldü.

Büyük İskender tarafından Makedonya İmparatorluğu sınırları içine katılan bu topraklar onun ölümünden sonra ülkesi parçalanırken Selevkos İmparatorluğu'nun malı oldu. Daha sonra İranlılar, onları takiben de Sasanîler gelip bu topraklara yerleştiler.

Romalılar bu dağlık bölgeyi büyük imparotorluklarının içine katabilmek için çok uğraştılarsa da başaramadılar. Onlar başaramadıkları gibi bu imparatorluğun Anadolu'daki mirasçısı Bizanslılar da buraya sokulamadılar.

640 yıllarında, Hazret-i Ömer'in halifeliği sırasında Müslüman Arap orduları tarafından bu topraklar feshedildi. Selçuk Türkleri Anadolu'ya geldiklerinde bu topraklarda daha Abbasî halifelerinin egemenliği sürmekteydi. XI. yüzyılda buraları Selçuk Türkleri tarafından alındı. Bu fetih döneminde bu topraklarda göçebe Kürtlerle az sayıda Ermeni ve Nesturi'nin yaşadıkları görülüyordu. Arap nüfusu hemen hiç yok gibiydi.

Selçuklular'dan sonra bu topraklarda Türk egemenliği devam etti. Selçuklular buraları kendilerine tabi bir beylik olan Musul atabeylerine bırakmışlardı. XIII. yüzyılda İlhanlılar, XIV. yüzyılda Türkleşmiş bir Moğol hanedanı olan Celâliler buralara egemen oldular. Sonra Akkoyunlu, daha sonra da Karakoyunlu devletlerinin hâkimiyeti altına girdi. Hakkari ve çevresi XVI. yüzyılda da Safevilerin eline geçti. Yavuz Sultan Selim Çaldıran zaferi ile Safevî devletini ortadan kaldırırken, bu topraklar da Osmanlı İmparatorluğu sınırları içine katılmış oldu.

Osmanlılar bu toprakları ellerine geçirdiklerinde burada Hakkâri ve beyleri yaşamaktaydı. Bunlar Osmanlı devleti adına bu toprakları 1587 yılına kadar yönettiler.

Osmanlı döneminde Van vilâyetine bağlı bir sancak merkezi olan Hakkâri'nin en önemli kenti, bir köyü andıran Çölemerik idi. Süryanilerin "Gülarmak", Ermenilerin ise "İlmar" adıyla andıkları bu kasabanın kuzeyinde ünlü Koçamiş Manastırı bulunmaktaydı. Bu manastırda I. Dünya Savaşı yıllarına kadar Nesturi Patriği oturmaktaydı. Nesturiler, Rusların tahrik ve teşvikiyle silahlı çeteler teşkil edip Türklere karşı saldırılara geçtiler. Türkler, pek kısa bir süre için ellerinden çıkan bu bölgeyi geri aldıklarında bu küçük Hıristiyan mezhebinin mensupları, başlarında patrikleri olduğu halde Ermenilerle birlikte İran ve Irak'a göç etmek zorunda kaldılar.

Hakkâri, Cumhuriyet'in ilânından sonra il haline getirildi.

Hakkâri, uzun bir geçmişe sahip bulunmasına rağmen, tarihî eserler bakımından pek fakirdir. Üstüste uğradığı istilâlar, gelip geçen kavimlerin, uygarlıkların burada bıraktıkları izleri ortadan kaldırmış bulunmaktadır.

Hakkâri'nin Gevaruk vadisindeki bir mağaranın içinde gizli kalmış eserler, bu yörenin günümüze ulaşabilen en büyük tarih zenginliğini teşkil eder. Bu mağaraların içinde, 1938 yılında bir tesadüf eseri olarak bulunan kaya resimleri bütün dünyanın ilgisini çekmektedir. Bu resimler üzerinde incelemeler yapan Türk ve yabancı bilim adamlarının vardıkları sonuç, bu resimlerin günümüzden en az 7500 yıl önce yaşayan insanlar tarafından yapılmış olduğudur. Bazı bilim adamlarına göre bu kaya resimlerinin 10.000 yıllık geçmişi vardır. Hakkâri'nin bu emsalsiz tarih zenginliğini yerinde görüp incelemek üzere her yıl dünyanın dört yanından bilim adamları gelmektedir. Bu kaya resimleri, Hakkâri yöresinde "Mağara Devri"nde de insanların yaşamakta olduğunu kanıtlamaktadır.

Yurt içi ve yurt dışı bankacılık işlemlerinizde Türkiye Garanti Bankası

EKONOMİ

EKONOMİSİNİN TEMELİNİ HAYVANCILIK OLUŞTURUR

Hakkari, ekonomik yönden, geri kalmış bir yöremizdir. İlde, ekonomik yaşamın temelini hayvancılık oluşturmaktadır.

Hayvan alım-satımı da ticarî yaşama canlılık katmaktadır. Yörede 5-6 milyon küçükbaş hayvan bulunmaktadır. Hayvancılık, toplam il nüfusunun yaklaşık yüzde 70'inin geçim kaynağını oluşturmaktadır. Ayrıca, arıcılık da yaygın bir uğraş olarak sürdürülmektedir.

1980 sayımına göre yörede 12 bin 390 çiftçi ailesi bulunmaktadır. Arazi genellikle engebeli olduğu için, tarıma elverişli alanlar, toplam il yüzölçümünün ancak yüzde birini kaplamaktadır. Yöredeki belli başlı tarımsal faaliyetler buğday, çavdar, mercimek, tütün, darı, patates, ceviz, antepfıstığı, üzüm ve elma üretimidir.

Hakkari'de, Yüksekova ilçesi süt ve tereyağı fabrikasından başka hiçbir fabrika yoktur. Arazinin yüzde 5'ini kaplayan ormanlarda genellikle meşe, mazı ve gürgen yetişmektedir. Ormanlardan daha çok yakacak odun gereksiniminin karşılanması amacı ile yararlanılmaktadır.

Yörede bulunan belli başlı madenler de şunlardır: Asfaltit, linyit, aspestamyant, kurşun, çinkolu kurşun, krom, titanyum, kuvars, kuvars kristalleri, arsenik, demir, bakır, kükürt ve mikadır.

Elişi dokumaları ünlü Hakkâri'de yün tarayan kadın...

SPOR

Hakkari'de tesis yokluğu sporun gelişmesini engelliyor

Hakkari'de dağcılık sporu...

"Yaşam boyu spor" koşusuna katılan Hakkarililer...

HAKKÂRİ'de sporun başlangıcı olarak 1950'ler gösteriliyor. Ancak Hakkâri yöresinde sporun etkinlik kazanmaya başladığı tarih 1974'dür.

Ve hemen şunu söylemek gerekir Hakkâri yöremizde spor henüz çok genç yaştadır.

Bölgede spor tesislerinin bulunmaması bu yöre gençlerinin amaç olan başarıya ulaşmalarını devamlı olarak engellemektedir. İnşaatına 1947 yılında başlanan spor salonunun henüz tamamlanmamış olması ve yine inşaatı yıllardır devam eden ve de ne zaman hizmete gireceği belli olmayan Hakkâri Stadı'ndan söz edecek olursak bunun en tipik örneklerini vermiş oluruz...

Tesis yokluğuna rağmen Hakkâri bölgesi gençleri sporda yokluğu mağlûp için vargüçlerini harcamaktadır. Atletimz, kayak, dağcılık, futbol, voleybol ve de masa tenisi Hakkâri ilinde etkinlik gösterir. Hakkâri'nin ilçelerinde de bu dallarda faaliyet göze çarpar.

Hakkari ilimizden Millî Takıma girmiş ve de sporda üstün başarı sağlamış sporcu günümüze dek çıkmamıştır.

3 kulüp Hakkâri'de faaliyette bulunmaktadır. İl merkezinde Sümbülsor ve Zapspor Hakkâri'nin en eski spor kulüpleridir. Diğer kulüp Yüksekova ilçesindedir. 1976 yılında tescil yaptıran bu kulüpler tesis yokluğu nedeni ile faaliyet gösterememektedirler.

Hakkâri'de yaşam boyu koşulları, nizami olmayan alanlarda takımların yaptıkları futbol maçları, dağcıların faaliyeti büyük ilgi ile izlenmektedir.

EĞİTİM

Hakkâri eğitim düzeyi düşük olan illerimizden biridir. Okuma-yazma bilenlerin oranı yüzde 43'tür. Bu oran, kadın nüfus arasında ise yüzde 15'e kadar düşmektedir.

1981—82 öğrenim döneminde ildeki toplam 213 ilkokulda toplam 14 bin 695 öğrenci ve 544 öğretmen bulunuyor.

Aynı öğretim döneminde 12 adet ortaokulda da 257 öğretmen ve 2 bin 244 öğrenci vardı.

Yörede başlatılan okuma-yazma seferberliği, genel eğitim düzeyini önemli ölçüde değiştirmiştir.1982 mart ayına kadar ilde 727 kurs açılmış ve 18 bin 52 kursiyere okuma-yazma öğretilmiştir.

BEDEN TERBİYESİ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

Beden Terbiyesi Bölge Müdürü: Nazım Erdoğan
Adresi: Beden Terbiyesi bölge Müdürlüğü, Hakkâri.
Telefon numarası: 1107
Memur ve personel sayısı: 10
Lisanslı sporcu sayısı: 230 erkek, bayan yok.
Okullarda spor faaliyetleri: 12 okulda faaliyet var.
Tesisler: Halen tesis yok.
Bölgede faaliyet gösterilen spor dalları: Atletizm, kayak, dağcılık, futbol, masa tenisi.

HATAY

31

Yüzölçümü: 5.403 km2
Nüfus: 856.271
İlçeler: Antakya (Merkez), Altınözü, Dörtyol, Hassa, İskenderun, Kırıkhan, Reyhanlı, Samandağ, Yayladağı.
Köy sayısı: 373
Doktor sayısı: 50
Hastane yatak sayısı: 1150
Okur-yazar oranı: % 70
Otomatik telefon kodu: Hatay Antakya 8911

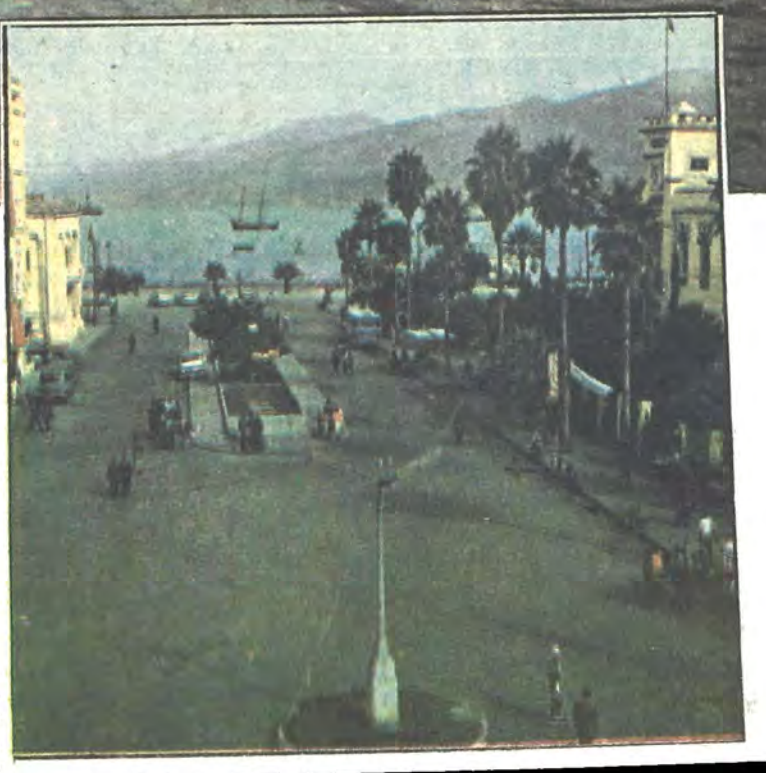

Bir ilde iki büyük kent: Antakya ve İskenderun

ANAVATAN'a en son katılan, Türkiye'nin en güneyinde, modern bir kent, büyük bir liman, bir meyve diyarıdır Hatay.

Hatay ili, sınırları içinde bir değil, iki kent barındırır. Antakya adıyla anılan merkeze bağlı bir ilçe konumundaki İskenderun, bugün ülkenin en önemli ihracat limanlarından biridir. Büyük İskender tarafından kurulan İskenderun o dönemde "Alexandreia" adını almış Mısır'daki İskenderiye'den ayrılmak için Arapça "İskenderûne", (Küçük İskender) kelimesine dönüştürülmüştür.

İlin merkezi olan Antakya'nın adı ise kentin kurucusu Selevkos Hanedanı'nın ikinci hükümdarı "Antiochus"tan gelmekte, Araplar tarafından "Antakîye", Batı dillerinde ise "Antiochia" olarak bilinmekte idi.

Yüzyıllarca Ortadoğu'nun büyük devletleri tarafından paylaşılamayan Antakya, Milattan önce 306-280 yılları arasında Asya (Selevkos) İmparatorluğu'nun başkentiyken nüfusu yarım milyonu aşıyordu ve Roma ile İskenderiye'den sonra dünyanın 3. büyük kentiydi.

Ortadoğu ülkelerini Avrupa'ya bağlayan yol üzerinde önemli merkez olma özelliğini yüzyıllarca taşıyan Hatay'ın bir de Hıristiyan toplumu üzerinde etkisi vardır. Kentin merkezine 1 kilometre uzaklıkta bulunan Antik Silpius Dağı'nın eteklerinde kurulu Saint Pierre Kilisesi, Katoliklerin Hac yeridir. Milattan sonra, 1. yüzyılın ilk yarısında İsa Peygamber'in dinini tanıyanlara ilk kez burada "Hıristiyan" adı verilmişti. Bu nedenle her yıl 29 Haziran'da Katolik Kilisesi burada bir ayin düzenlemektedir.

Hatay bugün, tarihi ve turistik öneminin yanı sıra önemli bir de ihracat ticaret ve sınır kentimizdir.

Adı nereden geliyor

Eskiden "İskenderin Sancağı" adıyla anılan Hatay, Türkiye Cumhuriyeti'ne katıldıktan sonra bu adı aldı. Bu adın, Hititler döneminde "Hattena" diye anılan yöreden ve Hititlerin kendilerine "Hatti" demelerinden kaynaklandığı sanılmaktadır.

Nasıl Gidilir

Vapurla ancak İskenderun'a kadar gidilebilir. Onbeş günde bir sefer vardır. Karayolu ile gitmek çok kolaydır. Çünkü düzgün asfalt yollarla yurdun her tarafına bağlıdır. Her yöreden İskenderun ve Antakya'ya bol otobüs bulunur.

Kentlerimizin tarihçesi bir kültür hizmeti olarak GARANTİ BANKASI'nca hazırlanmıştır

Sizlere hizmet vermekten mutluyuz

ANADOLU BANKASI
Hazine Bankası

Politik Kimliği

1950
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 88.7

Partiler	Aldığı oy
CHP	53.818
DP	49.240

1954
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 92.2

Partiler	Aldığı oy
CHP	48.746
CMP	2.034
DP	76.136
Bağımsızlar	8

1957
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 78.5

Partiler	Aldığı oy
CHP	62.562
CMP	2.653
DP	60.617
HP	7.503

1961
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 81.1

Partiler	Aldığı oy
AP	31.588
CHP	54.279
CKMP	5.145
YTP	49.697
Bağımsızlar	4.920

1965
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 61.2

Partiler	Aldığı oy
AP	66.956
CHP	36.342
CKMP	1.712
MP	2.376
TİP	5.371
YTP	3.731

1969
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 66.4

Partiler	Aldığı oy
AP	54.411
CHP	41.450
CGP	6.028
MP	582
MHP	3.657
TBP	2.974
TİP	5.033
YTP	629
Bağımsızlar	23.116

1973
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 62.9

Partiler	Aldığı oy
AP	35.117
CHP	56.382
CGP	9.741
DP	22.621
MP	665
MHP	7.708
MSP	9.680
TBP	2.722
Bağımsızlar	5.862

1977
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 75.1

Partiler	Aldığı oy
AP	77.395
CHP	148.967
CGP	2.423
DP	1.834
MHP	24.444
MSP	13.853
TBP	1.170
TİP	490
Bağımsızlar	6

HATAY ANAYASA HALK OYLAMASI SONUÇLARI

Yıl: 1961	Yıl: 1982
Kabul	Kabul
% 60	% 94.4
Red	Red
% 40	% 5.6

HATAY VALİSİ VE ANTAKYA BELEDİYE BAŞKANI SAMİ OYTUN

«Hatay, tarihi ve tarımsal zenginliğe sahiptir»

TÜRKİYE Cumhuriyeti'ne ölümsüz Atatürk'ün yadigârı olan Hatay ilimizde valilik yapmaktan büyük onur duymaktayım.

Hatay, dünyanın tarımsal verimlilik bakımından nadir görülen yerlerinden birisidir.

Verimli Amik Ovası'ndan elde edilen ikili ve üçlü ürünler dolayısıyle memleketimizin tarımsal kaynak merkezidir.

Öyle ki, bir yöremizde hasat bitti mi o ürünün ekimi Hatay'da başlar, bir yöremizde de hasat başladı mı Hatay o ürünün pazarlamasını yapar.

Yani tarım ürünleri yönünden memleketimizin tüketim ekonomisine katkı görevini lâyıkıyle yapmıştır.

Güzel Hatay'ımız bu tarımsal kabiliyeti yanında İskenderun ilçemizle Ortadoğu'nun denize açılan bir kapısı haline gelmiştir.

Öyle ki, bugün İskenderun limanı hinterlandı ile emsali limanlara nazaran daha kabiliyetli ve süratli transit nakliyatı yapmaktadır.

Bu da memleketimiz için tarımsal ürünler gibi iftihar edebileceğimiz bir ekonomik olaydır.

Hatay bir tarım ve ulaştırma merkezi olmakla beraber büyük sanayii tesisleri yönünden de memleketimizin ön sıralarında yer almıştır. Meselâ İskenderun Demir - Çelik Fabrikaları, Gübre Fabrikaları, Çimento Fabrikası, Petrol boru hatları ve narenciye işletme tesisleri bunların başlıcalarıdır.

Bütün bu hızlı ekonomik gelişmelere uygun olarak da devletimiz Hatay'da süratli altyapı yatırımlarına girişmuvazelesini sağlar, işte onun için Hatay öremlidir.

Bu emsalsiz kaynak son senelerde tarım ürünlerini Ortadoğu ülkelerine ihracata başlamış ve kapasitesini son iki yılda % 100 artırarak yurt miştir. Bu şekilde yakın bir gelecekte bu doğal zenginlikler bir misli artacaktır, böylece Hatay Türk ekonomisinde her zaman olduğu gibi bir çok emsali illere önderlik edecektir.

Bu zenginliklerle beraber Hatay'ın doğal tabiat güzellikleri, emsalsiz kumluk sahilleriyle Ortadoğu milletlerini cezbedecek ucuz, temiz ve rahat bir turistik potansiyeli de vardır.

Özetlersek, Hatay tarihî, iklim ve tarımsal zenginliği turistik potansiyeli ile mükemmel bir yöredir.

Halkı çalışkan, kahraman, sempatikve kanaatkârdır, sosyal yaşantıları mütevazidir, büyüklerine saygılı ve küçüklerine hâmidir.

İşte başta söylediğim gibi böyle bir yörede görev yapmak, yalnız benim için değil, her devlet görevlisi için şeref ve unutulmaz bir hizmet safhasıdır.

İLÇELERİNİ TANIYALIM

MERKEZ

Yüzölçümü 689 kilometrekare, nüfusu 205.345'dir. 1939'da kabul edilen 3711 sayılı yasa ile Anavatan'a bağlanmıştır.

ALTINÖZÜ

Yüzölçümü 357 kilometrekare, nüfusu 43.814'dür. Hatay'ın güney bölümünü kaplayan Kuseyir Yaylası üzerindedir. 1919 yılında Fransızların işgali altında kalmıştır. 1945 yılında ilçe olmuştur.

DÖRTYOL

Yüzölçümü 878 kilometrekare, nüfusu 111.832'dir. Adını ilçe merkezinde bulunan ve dörtyoldan oluşan alandan almıştır. 1939'a kadar Adana'ya bağlı kalmış, Hatay'ın anavatana katılışından sonra buranın ilçesi olmuştur.

HASSA

Yüzölçümü 495 kilometrekare, nüfusu 37.984'dür. Gaziantep'e bağlı bir bucak iken, Hatay'ın alınması ile ilçe olmuştur.

İSKENDERUN

Yüzölçümü 956 kilometrekare, nüfusu 209.815'dir. Hatay Devleti'nin İskenderun adlı bir sancağı iken, anavatana geçince ilçe olmuş, fakat hızlı gelişmesi ile bir kent görünümüne girmiştir.

KIRIKHAN

Yüzölçümü 688 kilometrekare, nüfusu 84.417'dir. Fransız işgalinden sonra, 1924'de ilçe durumuna getirilmiştir.

REYHANLI

Yüzölçümü 592 kilometrekare, nüfusu 73.622'dir. Küçük bir kasaba iken, Fransızların zamanında bucak, 1939 yılından sonra ise ilçe olmuştur.

SAMANDAĞ

Yüzölçümü 382 kilometrekare, nüfusu 64.998'dir. Antakya'ya bağlı bir bucak iken, 1948'de ilçe olmuştur.

YAYLADAĞI

Yüzölçümü 366 kilometrekare, nüfusu 24.876'dır. 1938'de anavatana katılmıştır.

TÜRKİYE'DE
YAĞ SANAYİİNDE
İLK ULUSLARARASI MADALYA

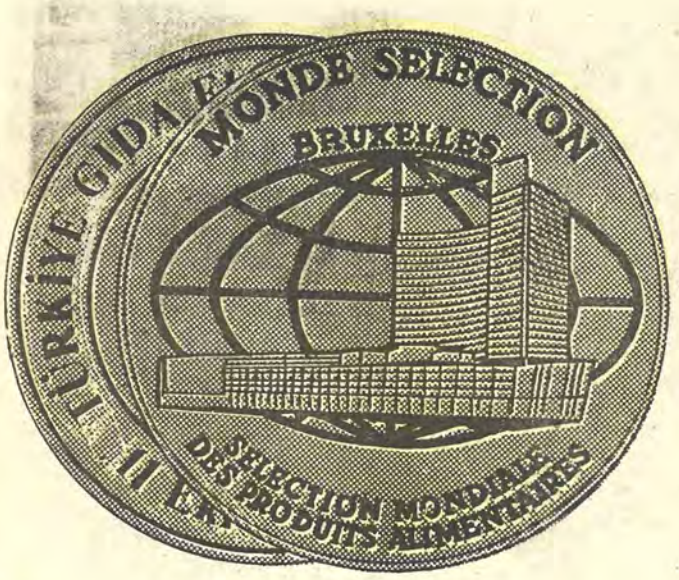

KARAM
1982 Dünya kalite yarışmasında da altın madalya kazanmıştır.

gururluyuz KARAM Yağları

Karamehmetler Yağ Sanayi ve Tic. A.Ş. TARSUS tel: 11 156 - 11 299 MERSİN tel: 12 517 - 12 518 ANKARA tel: 11 82 51 24 36 43

Protokol

Hatay Valisi ve Antakya Belediye Bşk.: **Sami Oytun**
39. Tug.K. ve SYNT. Hatay Komutanı Yrd.: **Tuğgnl. Mümtaz Ün**

Vali Yardımcısı : **Mustafa Aşkın**
Vali Yardımcısı : **Vahap Yıldırım**
Hatay Savcısı : **İsmail Hakkı Er**
Garnizon K. : **Yarbay Naci Erözmen**
İl J.Alay K. : **Binbaşı İsmet Yedlyıldız**
Emniyet Müdürü : **Necati Çetinkaya**

Vergi Rekortmenleri

Lyonel Makzume	:200.480.520.- TL.
Antuvan Makzume	:101.950.676.- "
Ernest Butros	:85.170.150.- "
Ali Karahan	:60.475.680.- "
Kemal Dörter	:55.000.000.- "
Jan Barbur	:50.932.148.- "
Rasim Zeytunlu	:28.802.276.- "
Alfredo Levante	:26.733.194.- "
Edvardo Levante	:26.733.194.- "
Süreyya Gül	:24.487.755.- "
Rıza Akkaya	:13.682.949.- "

Kentin tarihi

Antakya müzesi mozayiklerinden...

Günümüzden en az beş bin yıl evvel ünlü savaş ve olaylara sahne olan Hatay bölgesinin il merkezi Antakya'nın M.Ö. 300 yıllarında Büyük İskender'in generallerinden Selefkos Nikator 1. tarafından kurulduğu kabul edilir. Adı Antiokheaia veya Antioche olan kent zamanla Antakya halini almıştır.

Hatay'ın uzun geçmişinde bir çok devletlerin egemenliğinde kaldığı bilinir. Osmanlı hudutlarına katılışı 1516 yıllarında Yavuz Selim'in Mercidabık Savaşını kazanmasından sonradır. Birinci Dünya Savaşı'nda önce İngiliz sonra Fransız işgaline uğradı. 1921 Ankara Antlaşması'yla iç işlerinde bağımsız bir ülke haline geldi. 1937'de tamamen bağımsız olan Hatay 23 Temmuz 1939'da Anavatana dahil oldu.

ANTAKYA (Hatay) 2419 - 1377
İskenderun 2234 - 2621 - 6621

GARANTİ BANKASI, güçlü kadrosuyla yurt dışı hizmetlerde de iddialıdır.

Nerelerde kalınır

ATAHAN OTEL
Hürriyet Cad. No. 28. Banyolu 28 oda, kalorifer, lokanta
DİVAN OTELİ
İstiklâl Cad. No. 62 Tlf: 1518-1735, banyolu 22 oda,kalorifer
OTEL ANTAKYA
İstiklâl Cad, No. 68 Tlf: 1812, 46 odalı
HOTEL GÜNAY
İstiklâl Cad.No. 8 Tlf: 1778—3460, 58 odalı, lokanta
HOTEL DİNÇKAN
İstiklâl Sok. No. 4, 18 odalı, kalorifer, lokanta
İSKENDERUN
GÜNEY PALAS
5 Temmuz Cad. Tlf: 3696, İskenderun, banyolu 30 oda kalorifer, lokanta
KIYI OTEL
Atatürk Bulvarı İskenderun Tlf: 3680-3681, banyolu 40 oda lokanta, kalorifer, asansör
HİTİT HOTEL
Cumhuriyet Meydanı Tlf: 3781-2-3 İskenderun
Duşlu 40 oda, asansör, lokanta

ÖNEMLİ KİŞİLER

Dr. Abdurrahman Melek: (1896-?) Tıp doktoru Hatay Cumhuriyeti Başbakanı 6,7,8,9. dönem Gaziantep milletvekili.

Abdülgani Türkmen: (1882-?) Ortaöğretim görmüş çiftçi. Hatay Cumhuriyeti Millet Meclisi Reisi. 6, 7, 8. dönem milletvekili.

Bekir Sıtkı Kent: (1905-?) Hukukçu, gazeteci. Hatay Cumhuriyeti milletvekili. 6, 7. dönem TBMM üyesi.

Hamdi Selçuk: (1906-?) Hukukçu, Hatay Millet meclisi üyesi. 6 ve 7. dönem TBMM üyesi.

Hikmet Turhan Dağlıoğlu: (1900-?) Peşte Yüksek sanat Okulu mezunu. Eğitimci, arkeolog. 7. dönem Antalya milletvekili. Hatay Millet Meclisi üyesi.

Ahmet Bilgin: (1900-?) Eczacı, CKMP Genel Sekreteri. 10, 11. dönem milletvekili, Kurucu Meclis üyesi.

Tayfur Sökmen: (1891-?) Antep doğumlu Hatay Devleti Cumhurbaşkanı. Rüştiye mezunu. 5, 6, 7, 8. dönem Antalya milletvekili. 9. dönem Hatay milletvekili. Kontenjan senatörü.

FOLKLOR

ÜLKEMİZDE her genç kız "beyaz gelinlik", her genç erkek ise "haki elbise" giymek ister. Genç kızlar beyaz gelinliklerle mutlu bir yuvanın özlemini çekerken. Bıyıkları yeni terleyen delikanlılar da askerlik gibi görkemli bir dönemi yaşamak için yanar tutuşur.

Askerliğin gelenek ve göreneklerimizde yeri oldukça büyüktür. Analar sevinç gözyaşı dökerken kardeşleri türküler yakmıştır askere giden nice delikanlılar için...

Hatay yöresinde askere uğurlama ile ilgili gelenekler günümüzde de zaman zaman gözler önüne serilmektedir.

Yörede askere gidecek olan gencin arkadaşları birkaç gün önce toplanarak davul ve zurna eşliğinde halaylar çeker, çalıp söyleyerek geç saatlere kadar eğlenirler.

Mevlid okutmak bir başka gelenektir. Savaşlar ve uzun dönem askerlikler sırasında, silaya dönememekte olduğu için, aileler askere yolladıkları gençler için mevlidler okuturlarmış. Bugün bu geleneklere gençlerin sıhhat ve afiyetle dönmeleri için yine rastlanır.

Ölü arkasından "ağıt" söyleme geleneği Hatay'da hâlâ devam etmektedir.

GİYSİLER

Antakya Endüstri Meslek Lisesi Folklor Okulu öğrencilerinin yöre ile ilgili giysiler araştırması şöyledir:

Genç kızların giysileri: Yaşmak, fistan, kırmızı kuşak veya ipek kuşak, fistan üzerine yelek veya sakko giyilir. Ayaklarda yemeni vardır.

Nişan giysisi: Kutnu veya atlastan fistan üzerine yelek, ayakta yemeni bulunur.

Genç kızların düğün giysileri ise şöyle, başa fes giyilir. Önünde fes altını, yanlara dul altını takılır. Kepez ve tozzak fes üzerine yerleştirilir. Kırmızı atlas fistan giyilir. Bele altın veya gümüş kemer takılır. Ayağa yemeni giyilir.

Kadın giysisi: Fes, fes altını, duluk altını takılır, altın saç bağı bağlanır. Boyuna bezli ve tokalı takılır. Belde gümüş kemer bulunur. Ayrıca gelinleri genç kızlardan ayırmak için zülüf kesilir.

Yörede yaşlı kadınların giysileri de şöyledir: Yaşlı kadınlar basma fistan giyerler. İpek kuşak bağlar ve sırmalı fes giyerler. Üzerine de beyaz yaşmak bağlarlar.

Erkek giysiler: Başta püsküllü fes veya terlik. Bunun üzerine kefiye sarılır. Oyalı gömlek veya mintan üzerine aba giyilir. Bele kuşak sarılır. Ayağa yemeni veya çank giyilir. Yaşlı erkeklerin bazen cübbe giydikleri olur.

OYUNLAR

Hatay yöresinde oynanan oyun türü "halay"dır. Yörede kadın ve erkeklerin birlikte oynadıkları oyunlar olmakla birlikte, yanlız kadın ve yanlız erkek oyunları da vardır. Oyunlar davul ve zurna eşliğinde oynanır.

Yalnız erkekler tarafından oynanan oyunlar: Ceren, garip, kaba, kerem, Karacaoğlan, hurşit, Köroğlu" gibi oyunlardır.

Yanlız kadın oyunları ise bolona halayıdır. Oynayanlar çeşitli mani ve türküler söylerler. Ayağın yere sert şekilde dokunduğu türlerine "depki" adı verildiği olur.

Kadın ve erkek birlikte "eli elime değdi, karşıda kavun yerler, tavuğum, şirvani, arabi, zennube" oyunlarını oynarlar.

Oyunlar türkülü ve türküsüz ikiye ayrılır.

ATASÖZLERİ

"Ark altından su bağışlamak"
"Eşek kaçtı kürtün düştü"
"Gele gele terliğinin teki bizde mi kaldı"
"Ver yesin ört yatsın"

MANİLER

Mani benim ezberim
Kan ağlava gözlerim
Nazlı yarin yolunu
Akşam sabah gözlerim.

Kahvenin telvesi
Oldum güzel delisi
Güzel üç türlü olur
Sevilir cilvesi

YEREL SÖZCÜKLER

Kerevet : Divan
Satıl : Kova
Katremiz : Kavanoz
Mertabanı : Bakırdan genişçe kap
Cara : Testi

BATIL İNANÇLAR

Kurşun dökme işlemi Hatay'da oldukça yaygındır. Nazarın kaldırılması için kurşun dökülür. Yörede birçok yerde ölen kişilerin evinde, akşamları ocağa bir parça yağ atılır. Bu yağ dökmenin anlamı, evi ziyaret eden ölü ruhunu memnun etmek için olduğu düşünülmektedir. Yağ dökme işinin yedi veya kırk gün sürdüğü de olur.

Gelin oğlan evine gelince, üzerine arpa, şeker veya para saçılması bir gelenek halini almıştır. Çocuklara banyo yaptırılırken "arılığı, duruluğu" diyerek son suyun temiz olmasına dikkat edilir.

HALK TIBBI

Ateşi düşürmek için : Sabun ile kına macun yapılır el ve altına sürülür.

Göz nezlesi için : 2 karanfil, 20 cencefil, 6 felfulun, 180 andas kökü, 300 dirhem de kına karıştırılarak merhem yapılıp, göze sürülür.

Ağızdaki pamukçuk için : Şeker ile tebeşir tozu sürülür.

Solucan için : Şeftali yaprağı ile eksi nar kökü kaynatılıp içilir.

Gezilecek yerler

KALELER VE SURLAR: Habibnecar ve Hac dağlarındadır. M.S. VI. yüzyılda Justinianus tarafından yaptırılmıştır.

SU KEMERİ: Demirkapı mevkiindedir. Surlarla aynı devirde yapılmıştır.

KÖPRÜ: Romalılardan kalmışsa da pek çok tamir gördüğü için eski halini tamamen kaybetmiştir.

TRAYAN SU KEMERİ: Romalılardan bugüne kalan eserlerdendir.

SAİNT PİERRE KİLİSESİ: Dünyada kurulan ilk kilise olarak kabul edilir. Katolik âleminin en meşhur hac yeridir. Papalık burayı yılın herhangi bir gününde ziyaret edecek her Katoliğinbütün günahlarının affolunacağını ilân etmiştir.

HERONİON: Saint Pierre Kilisesi'nin 200 metre kuzeyinde bir kaya kabartmasıdır.

ARSUZ: İskenderun'a 33 kilometre uzaklıktadır. Modern bir otel ile bir çok motel bulunur. Gazino ve lokantalar bütün ihtiyaca cevap verebilir. Tabü dalgakıranlı çok güzel bir plajı vardır.

EKONOMİ

Ekonomisi tarıma dayalı Hatay ilinden toprakların 266.804 hektarlık bölümü işlenmektedir. Kalan 49.673 hektarlık bölümü çayır ve mera, 277.931 hektarlık bölüm orman ve çalılık, 6.237 hektarlık bölüm yerleşim alanı ve 6.237 hektarlık bölümü ise diğer alanları kapsamaktadır.

En önemli sanayi kuruluşları arasında İskenderun Demir-Çelik, Gübre Sanayii, çimento fabrikası, narenciye işletme tesisleri sayılabilir. Bu arada Hatay'dan petrol boru hattı da geçmektedir.

Sağlık Hizmetleri

Hatay ilinde toplam 1150 yatak sayılı sekiz hastane vardır. Sağlık hizmetleri açısından en gelişmiş ilçeleri Merkez (Antakya) ile İskenderun'dur. Hatay'da toplam doktor sayısı 50'dir.

SPOR

Günümüzde Hatay ilimizın Türkiye İkinci Ligi'nde iki temsilcisi vardır. İskenderunspor ve Hatayspor 1967 yılından bu yana faaliyetlerine devam etmektedirler.

Hatay bölgesi, Türk futboluna ünlü futbolcular kazandırmıştır. Türkiye Birinci Ligi'nde "gol krallığı" tahtına oturmuş, millî takımın as elemanları arasına girmiş Göztepe'nin ünlü santraforu Fevzi Zemzem. Yine millî takımın ve Fenerbahçe'nin yıldız futbolcularından Abdullah Çevrim, Hatay bölgesinden yetişmişlerdir. Futbolcu Ahmet Daloğlu, Samet Aybaba, yüzücü Abdullah Zafer, Uğur İskender, Hatay'ın Türk sporuna kazandırdığı değerlerdir. Yelken s porunada da aşama gösteren Hatay ilinden Adnan Aybaba, Erhan Uzun, judocu Muzaffer Sudan, futbolcu Hikmet Erbek, Hakkı Cemali, Uğur Yıldırım, Hatay'dan yetişen diğer değerli sporcudur.

Günümüzde 49 spor kulubüne sahip olan Hatay ilimizde 600 okulda sporda etkinlik görülmektedir.

Özel yemekleri

Hatay'da mutfağa çok dikkat edilir. Bu yörede tüm yemekler renkli ve lezzetlidir. "İçli köfte, ekşiaşı, çiğköfte, öcce, katıklı ekmek, aşur, mahulta, şıhılmahşi, çökelek öfelemesi" yörenin geleneksel yemekleri arasında yer alır.

"Künefe, halva, kerebiç, kömbe, kete" adlı tatlılar ise halk mutfağının yöreye özgü tatlılarını teşkil ederler.

EĞİTİM

Okuma - yazma oranı yüzde 70'e varan Hatay ilinde 571 ilkokul ile 89 orta dereceli okul vardır. İlköğretimde 4853 öğretmen, orta öğretimde ise 1863 öğretmen görev yapmaktadır. Öğrenci sayıları ise ilköğretimde 144.263, ortaöğretimde 42.047'dir.

Hatay ilinde ikisi meslek yüksek okulu, biri de eğitim enstitüsü olmak üzere üç kurum yüksek öğretim vermektedir. Toplam 1503 öğrenciyi barındıran her üç kurum da Çukurova Üniversitesi'ne bağlıdır.

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK
"IKINCI ADRESINIZ"

Hatay denilince, her şeyden önce bizlere yüce Atatürk'ü bir daha anma mutluluğunu veren vatan parçası akla gelir.

Yurdumuzu kara, deniz ve hava ulaştırması ile Akdeniz ve Ortadoğu ülkelerine bağlayan ve memleket ekonomisine büyük katkıda bulunan bu güzel ilimizde **Türk Ticaret Bankası 1969 yılından beri bankacılık hizmeti vermenin gururunu duymaktadır.**

Türk Ticaret Bankası Antakya Şubesi

HATAY İL MERKEZ ŞUBESİ
Antakya

HATAY İLİ ŞUBELERİ
Dörtyol, İskenderun, Kırıkhan, Payas, Samandağı

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK
"IKINCI ADRESINIZ"

Huzurlu Yaşayın

Tasarrufun beşiği yılların geleneği İş Bankası paranın en sağlam güvencesi.

Tasarruflarınızı,paranızın ve istikbalinizin emniyeti olan Türkiye İş Bankası'nda değerlendirin, huzurlu yaşayın.

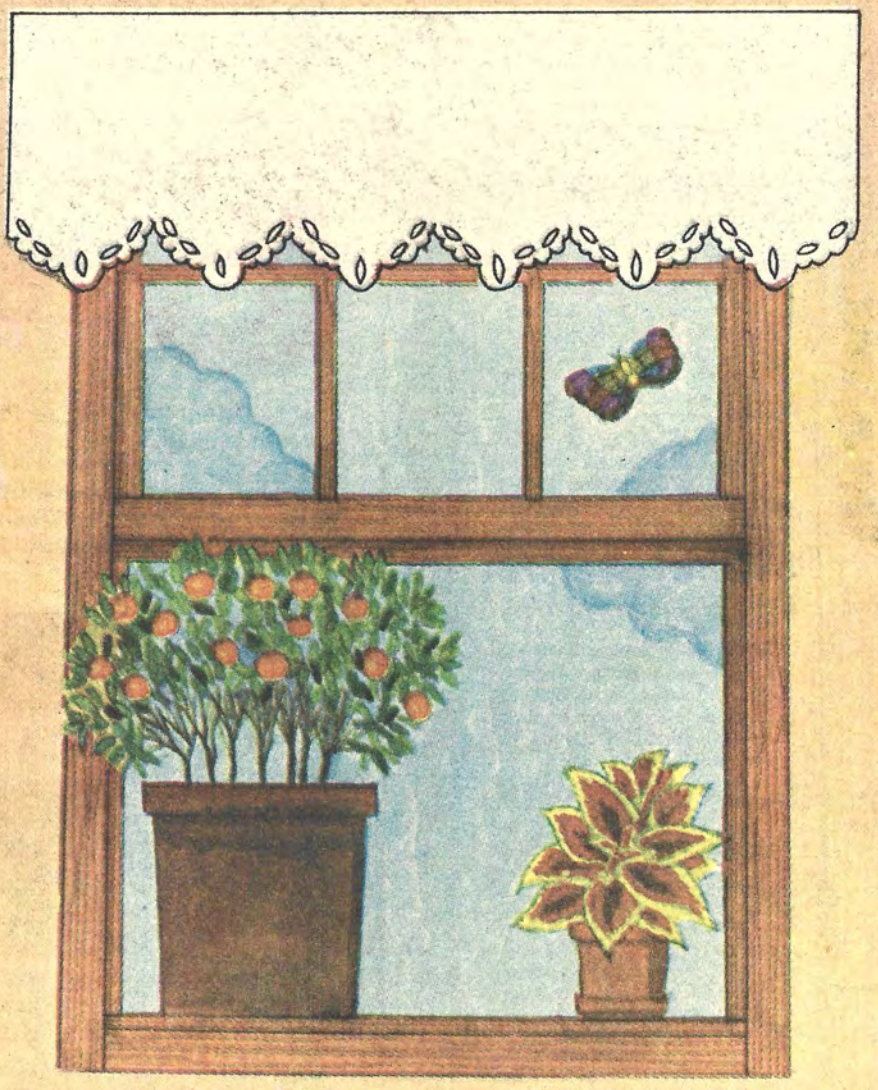

TÜRKİYE İŞ BANKASI

CENAJANS